

COSINZEANA

revistă literară
ilustrată săptămânală

CUPRINSUL:

Al. Ciura: Lavina, articol.
Volbură Poiană: Mamei, poezie.
I. Chiru-Nanov: Pornit pe rău, nuv.
Adrian Corbul: Viața la Paris, artic.
G. Gregorian: Unui moșneag, poezie.
Gavril Todica: Zări din univers:
Venus sau luceafărul, articol.
Nichișor Crainic: Renunțare, poezie.

Lázár-Ciura: Floarea Betuliei, roman.

FLORI DE-O ZI:

A. C.: Fantoma lui Tolstoi. — *R.*
M.: Un escroc. — *S. B.*: Pixa. —
** Prorociri pentru 1913.

BIBLIOGRAFIE

SCRISORI DELA REDACȚIE

ILUSTRAȚII

„COSINZEANA“

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

Revista „Cosinzeana“ e astăzi cea mai bine îngrijită revistă literară pentru publicul românesc din Ardeal și Ungaria și prin ieftinătatea ei, cea mai potrivită a fi răspândită în familiile românești. Apare regulat în fiecare sâmbătă și pe lângă articole îndrumătoare de actualitate, aduce alese povești, schițe, poezii, originale și traduceri, și o mulțime de ilustrații din evenimentele însemnate ale zilei.

Colaboratori ai revistei sunt:

Ion Agârbicean, Zaharie Bârsan, T. Liviu Blaga, Alecsandru Ciura, Ilarie Chendi, D. N. Ciotori, Adrian Corbul, A. Cotruș, Ion Dragoslav, R. S. Dragnea, P. Dulfu, Victor Eftimiu, Elena Farago, S. C. Făgețel, Mihail Gașpar, Ion Al-George, Dr. M. Hârsu, Liviu Marian, Corneliu Moldovan, Chiru Nanov, Oreste, V. C. Osvadă, Ecaterina Pitiș, Volbură Poiană, Aurelia Pop, Liviu Rebreanu, M. Săulescu, I. U. Soricu, Henri Stahl, Vasile Stoica, D. Tomescu, G. Todica, Viora din Bihor și alții.

ABONAMENTUL

e mai mic ca la oricare revistă românească de felul acesta, și anume:

<u>Pentru Austro-Ungaria</u>	pe un an 12 cor.
	pe $\frac{1}{2}$ an 6 „
	pe $\frac{1}{4}$ an 3 „
<u>Pentru străinătate</u>	pe un an 20 „
	pe $\frac{1}{2}$ an 10 „
	pe $\frac{1}{4}$ an 5 „

Pe lângă acest mic abonament, revista *Cosinzeana* împarte abonenților săi premii de cărți, ce nu mai face nici o altă revistă românească. Sortează între abonenții cari plătesc până în 15 Februarie n. 1913 întreg abonamentul

25 biblioteci à 10 coroane,

compuse din cele mai alese noutăți literare, apărute în anii din urmă.

FAVORURI SPECIALE

Abonenților, cari plătesc la an abonamentul cu 15 cor., în loc de 12, li se dau următoarele

patru volume gratis:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2—
Alexandru Ciura: „Amintiri“ „ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1'50

Acest favor se acordă și abonenților, cari plătesc înainte pe jumătate de an 7 coroane 50 fileri, iar pe un pătrar de an 3 cor. 75 fil. În cazul acesta însă capătă numai un volum, respective două.

Cărțile se trimit îndată ce abonamentul e plătit.

□ □ □

Abonenții vechi, cari până în 15 Februarie 1913 plătesc întreg abonamentul pe anul viitor și ne trimit încă un abonament nou de 12 cor., capătă gratis patru cărți, pe cari și le pot alege după plac din următoarele:

Ion Agârbicean: „Schițe și povestiri“ cor. 2—
Victor Eftimiu: „Poemele singurătății“ „ 2—
Al. Ciura: „Amintiri“ „ 1'60
Liviu Rebreanu: „Frământări“ „ 1'50
„Almanahul scriitorilor dela noi“ „ 1'60
Ermil Borcia: „Versuri flușurate“ „ 0'60
„Cele mai frumoase“, poezii populare „ 0'60

□ □ □

Rugăm pe toți abonenții noștri să binevoiască a răspândi revista „Cosinzeana“ între cunoscuți și prieteni, ca pe cea mai bine îngrijită și cea mai ieftină revistă literară ilustrată săptămânală.

Pe credit revista nu se dă nimănui.

Abonamentele se plătesc înainte.

Administrația în Orăștie—Szászváros.

OSINZEANA

REVISTA LITERARA ILUSTRATA... REDACTOR SEBASTIAN BORNEMISA.

ANUL III.

ORĂȘTIE, 2 Februarie n. 1913.

Nr. 5.

LAVINA...

AL. CIURA

O pasere pribeagă, obosită poposește pe culmea unui munte înzepezit. E o splendoare orbitoare în jur de ea. Zăpada strălucește în reflexul soarelui, ce abia îndrăznește să atingă, cu raze piezișe, covorul verziu al culmilor bătrâne.

Își au și culmile bătrâne poezia lor!

Cum stau încremenite de veacuri; cum nici o viefate nu le tulbură somnolența, visează întruna și se găsesc ca niște fete trecute, în așteptarea mirelui, ce n'are să mai vină niciodată...

Se pudrează cu fulgi de nea, cu cristali scântecetori, ce acopăr toate cutele... și se îmbracă apoi în dantelării orbitoare, în văluri diafane de mireasă.

Și mirele nu mai vine, să le desprindă vălul din creștet!

Soarele, bătrânul crai cu pretenții de tinereță veșnică, de mai aruncă doar asupra lor priviri fugare, piezișe...

Le mângăie, în treacăt, pudra mincinoasă și atinge discret vălul de mireasă al acestor fecioare uitate de lume.

Și pudra se împrăștie, vălul de mireasă se distramă și el — și la asfințit, soarele privește, cu o nuanță de răutate, la cochetăria zadarnică a culmilor, ce nu vor să știe de bătrânețe.

Fulgușorii s'au topit; vălul de mireasă și pudra amăgitoare dispăre, lăsând să se întrevadă ici-colo creste pleșuve în altitudini încremenite.

Ci dimineața, când soarele se ridică pe boltă, rămâne iarăș amăgit de farmecul virgin al bătrânelor cochete. Noaptea, prietena cea mai credincioasă a femeilor; noaptea ce aprinde străluciri ciudate în ochii celor mai incolore ființe, revarsă asupra lor podoabe nouă, și soarele privește, cu uimire, la acest joc al firii, ce nu mai isprăvește cu risipa ei de daruri.

Culmile îl privesc zimbitoare, în strălucirea podoabelor albe și strălucitoare, ce nu se învechesc niciodată.

O pasere pribeagă se oprește pe culmi, fâlfâind din aripile ei ostenite... Se oprește și își caută un loc de popas, prin puful moale al zăpezii virgine. La cele din urmă fâlfâiri, și la urma ușoară ce a lăsat-o pe covorul alb al zăpezii, câțiva fulgi se mișcă și pornesc din locul obișnuit.

Ei pleacă în jos, bucuroși că a venit o putere străină, să-i scoată din inerția lor, dându-le drumul spre o lume nouă, pe care n'ar fi avut niciodată prilej să o cunoască. Dar cum se urnesc, și alți tovarăși de-ai lor încă se cutremură de dorul de ducă, se agață de ei — și cu cât merg mai departe, cu atât numărul lor crește mai înspăimântător.

Au plecat trei fulgi abia, și s'au pomenit apoi mii și mii de fulgi, prăbușindu-se pe coaste într'o vâl-mășeală nebună, până s'au pomenit că pleacă coasta întreagă, ducând într'un vuet înfiorător, distrugere și moarte pașnicilor locuitori din văi și căsuțelor de bârne, ce se ocrotiau de vale, în răvârsarea razelor de soare...

Paserea pribeagă tresare la auzul vuetului îngrozitor; nu știe de unde vine — și zboară apoi speriată, departe de primejdia ce o pricinuisă, fără să-și dea seama, că ea purtă vina!

Așa e și în viața neamurilor.

Pudră mincinoasă acopere uriciunile și mizeriile sub cari gem masele — și pudra aceasta nu se isprăvește niciodată, căci mâni neobosite se îngrijesc să o renouiască necontentit.

Și așa viața neamurilor se succedează, sub aspectul strălucitor al pudrei, ce acopere năcazurile multe, ce clocotesc în adâncuri.

Vine apoi o cauză neînsemnată, vine întâmplător — câțiva fulgi se desprind din înălțimile necunoscute și se prăbușesc în adâncuri. Și adâncurile se pomenesc atunci din toropeala somnolenței — își destind membrele înțepenite, își deschid gurile lor de fiare flămânde și se pornesc și ele în goana nebună a pierzaniei. Ele strivesc tot ce le cade în cale și vor rămâne și ele strivite în fundul întunecos al prăpastiei.

Așa s'a pornit dezastrul în Turcia, unde câțiva

oameni ai stăpânirii au suprimat de veacuri geamătul de durere al mulțimii. Dela o vreme glasul durerii a muțit; colosul părea că dormitează acum, un somn greu, fără vise și fără nădejdea deșteptării.

Dar Shakespeare a spus, că focul năbușit arde mai adânc...

Și când a eșit la suprafață, s'au cutremurat temeliiile temutei împărății de pe vremuri.

Dușmanii s'au ridicat și ei împotriva stăpânului, ce-i apăsa de veacuri.

Ce știeau Turcii — tineri de acum un an, că cu mișcarea lor generoasă, vor săpă groapa patriei lor?

S'a pornit vărsarea de sânge — un măcel, de care ar trebui să se rușineze veacul al XX-lea — și, dela o vreme, luptătorii se obosiseră și îngerul păcii se pregătează, par'că, să-i calmeze.

Lumea respiră mai ușurată.

Dar în clipa holărâtoare, când să se iscălească pacea dorită, s'au răscolit iarăș adâncurile tănuite și lupta se reîncepe cu îndoită furie.

Turcii-tineri vor mai bine o moarte glorioasă decât o pace umilitoare.

E un gest frumos acesta, dar, din nenorocire, ni se pare a veni prea de tot târziu.

Și teamă ne e, că va încurcă Europa întreagă într'o încăierare, ale cărei urmări funeste sunt cu totul incalculabile.

Vedem lavina rostogolindu-se cu un huet de moarte în adâncuri.

Și nu mai putem să o ținem în loc, căci ea singură nu se mai poate opri...

Mamei

*Să nu mai plângi când plec de-acasă,
Căci lacrimile tale mult mă dor;
Așa mi-i scris în carte, mamă
Să plec pe drumuri visător.*

*De merg în tren mi-aduc aminte
Cum plânsă'n poarta casei ai rămas
Și plâng și eu gândind la tine
Zdrobit în inimă și glas.*

*De merg pe jos un dor mă 'ndeamnă
Să mă întorc la tine înapoi
Că bună-i pânea frământată
Pe masa scundă dela noi.*

*Să nu mai plângi cu șorțu 'n mână,
Să știi că port în mîntă satu 'ntreg,
Un sat de oameni buni la suflet
Ce rostul vieții înțeleg.*

*Destul, că plînge casa noastră
Și greu suspină nucul gârbovit,
Și plîng cireșii în grădină
Cu raiul crengii înflorit.*

*Și-ascult: în plînsul lor s-aude
Cuvîntul vieții cel neasămuit...
Când puilor le cresc aripe
Jălește cuibul părăsit.*

VOLBURĂ POIANĂ

PORNIT PE RĂU

I. CHIRU-NANOV

— Tii... ți-o fac eu ție! răsună o gură în fundul cârciumei. Se fărâcă hora de afară și toată lumea se îngrămădi în ușa hanului.

Ies în bătaură doi oameni, înbrîncindu-se. Unul e moș State, om bătrîn și așezat, în vieța lui nu s'a certat cu nimeni. Celălalt, mai tânăr, ca de treizeci de ani, Florea al lui Dobrică, un pușcăriș, îl ocoleau și copiii, când îl întâlneau în cale.

Câțiva oameni, mai în vîrstă, veniră în mijlocul lor și-l rugară pe moș State, să-l lase în pace, să nu-și pună mintea cu un ticălos, ca el.

— Da, nu-i făcui nimic, neșorule, — înălță bătrînul din umeri, — destul e el bătut de Dumnezeu. Îi zisei ca la un creștin cu socoteală: „Mă, nepoate Florea, când vii seara dela câmp, mai ține de scurt cârlanul, că strică porumbielu oamenilor, și e păcat de munculiță!“ Atât i-am spus, și n'apuca să isprăvesc vorba, că sări la mine cu scaunul, să-mi dea în cap; că ce zor am eu!... ce sunt ducatu satului?.. Păi, spuneți voi cine e de vină?!

Când moș State întoarse capul, Florea al lui Dobrică tocmai venea cu un par dela gard, gata să-l pleznească pe bătrîn. Se repeziră oamenii și zmulseră lemnul din mîna pușcărișului, înbrîncindu-l spre casă.

A venit și nevastă-sa vînată de rușine, și deabia îl dumeri să plece. Florea se duce pe uliță cu capul gol și cu pieptul deschiat, — i se rupseseră toate chioturile de atâtea înbrînceli. Bonbănește întruna și-și aruncă ochii înapoi:

— Nu scapă de mine nici în gaura de șarpe... Am să-l mănânc fript pe cârciumar... De m'or băgă în pușcărie pe vieță și tot nu-l las!..

Se umflă vîntul și risipește vorbele. Nevasta se luptă cu bărbatul întruna, silindu-l din urmă. Tăiară ulița; cotiră la dreapta și intrară în curtea desgrădită și plină de buruieni. Aci stă Florea al lui Dobrică. Casa pare că e o colibă, învelită cu paie, iar pereții dărâmați. În bătaură: un pățul, un hambar, un car, ori plug, nimica!, n'aveai de ce te prinde!.. Și eră limpede curtea, fiindcă n'avea cine să urzească vre'un gunoi. Femea deabia agonisea mămăliga pentru cei cinci copilași, dintre cari cel mai mare nu împlinise zece ani. Cât despre bărbat nici gând să se lipească de vreo treabă!.. N'avea când, fiindcă întotdeauna eră pe drumul pușcăriei. Se țineau boțorogele de el, ca scaiul de oaie, abia mîntuiă o jumătate de an închi-soare și alte trei-patru luni îl izbiau. Și nu-l păsuia nimenea pe Florea al lui Dobrică, îl păsuia firea lui iute și lesne răzbunătoare. Se aprindea dintr'un lucru de nimic, și-apoi nu mai ținea socoteală, unde o ieși să iasă. Și pe lângă astea toate, se mai alipia și dragostea ce o avea de drumul cârciumei...

Când să pășească pragul, Florea se mai smuci odată, amenințînd cu pumnul în urmă:

— Îl pișc eu... Nici în piatră seacă nu scapă...
Nevastă-sa închise ușa după el și glasul amuți...

* * *

S'a stricat de mult hora, fetele și flăcăii s'au împrăștiat cârduri-cârduri pe uliți și focurile duc pe vatră. Se coboară seara ca o umbră subțire iar la fântână scârțâie prelung cumpăna. Se restoarnă ciutura una după alta, dar donițele nu se umplu, căci flăcăul le varsă întruna și întârzie vorba cu fata, care nu-i vine să se deslipească de ghizdurile puțului.

Se lasă tot mai mult întunerecul nopței, înghite amurgul sângerat, iar stelele scapără una câte una. Rar de tot mai trece pe șosea câte un poștalion, apoi amorțește totul, doar pe alocurea se mai aude, ca un tors târăgănat, rumegatul vitelor, lungite lângă iesle.

S'au potolit focurile prin curți, ochiurile de geam au ațâpîit, s'a stins lumina și la cârciumă, — tot satul doarme sub pogorârea păcei, aducătoare de odihnă...

E în cumpăna nopței, o noapte caldă de Cireșar și luminoasă ca ziua. Așa fuse până aci, dar o fâșie de nor se ridică de după deal, apoi se întinse, cuprinse tot răsăritul și întunecă fața lunii. Se îngroșează norul tot mai mult și noaptea se posomorește, deasupra satului cade o pată de întunerec. Printre șanțurile dela spatele bisericii, se furișă o mogâldeață. Pieri într'o groapă, ieși într'o cieată de burueni și așa plecată, ținî calea tot prin negureala șanțului. Când sui un maidan, se desluși bine, eră om, înfășurat într'un zăbun, fața însă nu i se văzu, aveă căciula trasă pe ochi. Luți pasul, tăie repede o uliță, ocoli grădina destul de mare a unui sătean, apoi se opri în fundul ogrăzii lui moș State. Roti capul împrejur, trase cu urechea, după aceea sări șanțul mărunț. Merse glonț la șira de grâu. Aci săltă căciula de pe ochi, scoase de grabă un mototol din sân și-l vârî în zno-pul de grâu. Cât ai clipi, fitilul aprinse cărpa muiată în gaz și flacăra izbucni. Când vâlvoarea învăluî zmocul de pae, răufăcătorului i se senină fruntea și-i rânji fața; un lătrat de câne însă îl făcu să se sfiască, și se repezi peste șanț înapoi...

A trecut norul din dreptul lunii, noaptea s'a luminat din nou; iar focul a cuprins coama șirei, înălțându-și vâlvoarea, în limbi roșii, până peste vârful pomilor.

Părea că s'a aprins tot cerul, așa de sus se ridicase flacăra. Tot satul fu trezit. Moș State n'a putut să ajungă până la foc, a căzut la poarta grădinei:

— M'a lăsat sărac!.. atât a grăit și l-a podidit plânsul. Lelea Catrina, nevastă-sa, când a văzut toată munca, dintr'o vară în gura focului, nu s-a mai știut pe ce lume e, a căzut jos leșinată.

A sărit satul întreg, să scape munca din ghiarele prăpădului, — moș State e cinstit de toți. Curg hârdaele și căldările cu apă, dar paiul e scorojit, cu cât îl răvășește, cu atât crește vâlvoarea, iar boabele de grâu pârăie sub puterea mistuitoare. Se încolăcesc limbiile de foc, se întind în paie, și șira, înaltă până

deasupra salcâmului, acuma scade mereu, se culcă la pământ...

Când s'a potolit focul, s'a topit și munca. O movilă de cenușă mai fumegă în locul șirei voinice.

Târziu a plecat lumea spre casă, fiecare cu capul plecat și trist de nenorocirea, care căzuse pe sufletul lui bietul moș State.

În urma a trei oameni, cari suie ulița cea mare, se înțeleg, în șoapte, vorbele:

— Eu îmi pui capul jos, că Florea al lui Dobrică a făcut asta! Nu-i văzuși zăbunul?! L-au găsit la pârleaz!.. Ce om bre!.. nu se mai lasă de boțoroage până l-a băgă în patru scânduri! Alaltăeri veni din pușcărie și acum i-a uite-l!.. iar o înfundă...

Un lătrat de câne cutropi șirul vorbirii, apoi după o tăcere iarăș alunecară cuvintele:

— Zi Doamne ferește!.. așa i-o fi fost ursita lui, să nu-și ducă vieța în rostul casei!..

Iarăș a amorțit totul. Nici grai, nici suflare, nici foșnet nu se mai simte, — e somnul dulce al clipeilor dinspre ziuă. Numai luna, bălană și plină, zorește spre scăpătat, creștând văzduhul limpede...

* * *

— Unde aleargă lumea, fă Călıno?!, făcură femeile într'o gură și se sculară cu toatele dela umbra salcâmului.

— Voi, aci o palmă de loc, și nu știti nimic?! — răspunse femeea, care venea în fugă pe uliță, — auz, că l-au ridicat jandarii pe Florea al lui Dobrică!..

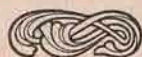
În fața primăriei s'a strâns tot satul. Femei cu copii în brațe, altele cu lucrul în mână, care cum apucase, bărbații toți se vără mereu, iar unii, mai îndrăzneți, s'au apropiat până în pragul primăriei și ascultă înăuntru, cu căciulile în mână. Când și când răzbește afară gura jandarmilor și atunci se dă îndărăt mulțimea, căzând copiii unii peste alții. A fugit toată lumea din fața primăriei, și s'a rânduie de cealaltă parte a șoselei. Jandarmii scot afară pe Florea al lui Dobrică, legat în fiare. Pușcăriașul își poartă ochii turburi peste mulțime, nu se sînchisește cătuș de puțin, numai că se uită cu ură la cei dinprejur... Unii îl blastemă, alții zic: Doamne ferește, și-și fac cruce.

L'au pornit jandarmii pe ulița cea mare, iar lumea l-a petrecut, rămânând fiecare în dreptul casei. Numai o femeie, cu ochi plânși, cu patru copii după ea și cu unul mic în brațe, nu s'a despărțit de cel arestat.

— Mamă, tata nu merge acasă?! a strigat fetița, ținându-se de rochia mamă-sei... Femeea târește copiii după ea și-și urmează mai departe bărbatul...

Moș State vine pe urmă sfârșit și fără putere. Se opri în dreptul casei, își șterse ochii cu măneca cămășei și dete din cap:

— Vai de bieții copilași... Despre partea mea, poate să-i dea drumul... Munculița dintr'o vară tot mi s'a dus toată în vânt!..

Vedere din Paris

VIAȚA LA PARIS

NOUL PREȘEDINTE AL REPUBLICEI — ENTUZIASMUL ÎN FRANȚIA — CARIERA DLUI RAYMOND POINCARÉ — ACADEMICIAN ȘI OM DE STAT...

„Trăiască noul președinte! Trăiască Poincaré!”

Strigătele acestea răsună, sara pe bulevardele iluminate, în sălile de spectacole și până în foburgurile cele mai extreme ale Parisului. De când e Franția republică, niciodată nu s-a văzut un asemenea entuziasm cu prilejul alegerii unui președinte. Și este drept, că afară de Thiers, nici unul din oamenii cari au ocupat această înaltă demnitate, nu a înfățișat cu atâta eminență un caracter și o inteligență, ca dl Raymond Poincaré.

El este al doilea academician chemat să prezideze la destinele marelui națiuni franceze. Cel dintâi a fost tot sus numitul dl Thiers. Și titlul acesta este o garanție mai mult, că Franția va fi cu strălucire reprezentată în fața lumii.

Originar din Bar-le-Duc, noul președinte al republicei întrunește în cel mai înalt grad, calitățile de ordine, de măsură și de scântetoare inteligență a vigouroasei populațiunii lorene. Deputat la 27 ani, apoi ministru la 35, dl Raymond Poincaré datorește numai muncii patriotizmului și talentului său prestigioasă sa carieră. Ales la Academie, pentru admirabilele lucrări pe cari le-a scris, el a pus de zeci de ori în serviciul literaturii, magnificul său talent de cugetător și de orator. Ca om politic, se știe cu câtă competență și succes a intervenit el în timpul din urmă în tulbura situațiune internațională. Grație lui, diplomația franceză a avut preponderanța; și tot lui i se datorește localizarea conflictului în Balcani.

Alegerea acestui bărbat eminent la președinția republicei franceze, a fost fatală. Evenimente mari se pregătesc în politica europeană. Franția are nevoie de a avea în capul ei, nu o simplă figură reprezentativă, ca până acum, ci un caracter, o personalitate, capabilă de a da o direcțiune unitară treburilor interne și externe ale acestei mari puteri. Dl Raymond Poincaré va fi acest om!

Nu, niciodată alegerea unui președinte n-a fost primită aci cu un entuziasm așa de vibrător. Acela

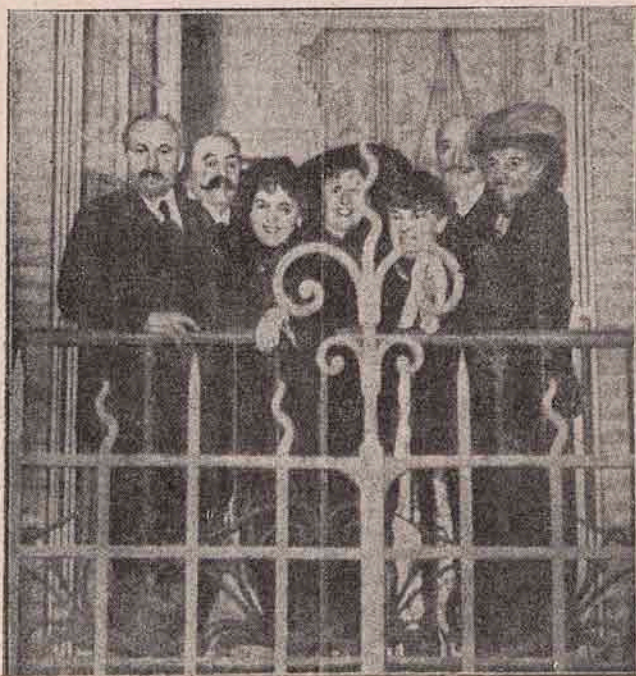
care se află în aceste momente la Paris, regăsește cu bucurie vechea expansiune franceză, așa de curios amorfă de câțiva timp. Niciodată partidele politice, — afară de neglijabilii socialiști — nu au fost mai strâns unite, într-o aclamă pe noul ales al națiunii. Și publicul, publicul cel mare, a manifestat în mulțime, însă în fața locuinței noului președinte, lucru cu care nu ne obișnuise până acum.

Dl Raymond Poincaré, cu toată frumoasa lui modestie, va fi încercat de sigur un sentiment de legitime mândrie, văzând iubirea cu care alegerea lui a fost primită în Franția. Și respectul cu care ea a fost întâmpinată în străinătate. Ziarele germane, engleze, austriace, italiene și rusești, au salutat cu unanimitate succesul acestui demn fiu al Franției. În regatul român, dl Poincaré numără multe simpatii. Actualul președinte al Republicei, cunoaște foarte bine România. Cine nu știe că el a pledat în această țară ca avocat al antreprenorului Hallier?

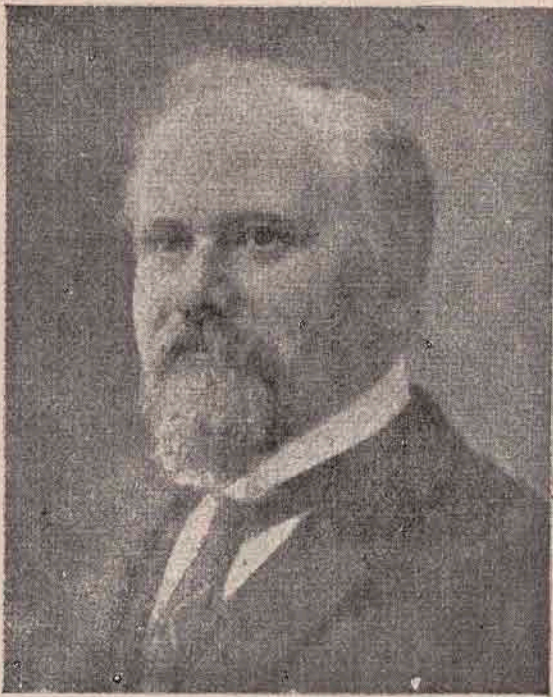
„Trăiască Poincaré! Trăiască Franția!”

Fazele acestea scânteiază în licăriri de foc, sara, la ușile teatrelor și ale sălilor de spectacole. În ziua când a fost ales dl Poincaré, cartierul Mont-martre a fost în delir. Chansonistii au improvisat imnuri de laudă în cinstea lui Poincaré, chansonistii cari până acum biciuiau cu atâta vervă satirică pe șefii statului francez! Politicianii au uitat meschinele lupte de partid și l-au aclamat din toată inima pe noul președinte; literații și artiștii știu că cea mai înaltă demnitate din Franția o ocupă acum un om în care au avut totdeauna un prieten sincer și devotat. Poporul e încredințat la rândul său de spiritul de nobilă umanitate, care l-a animat în totdeauna pe noul lui președinte.

În definitiv, bucuria domnește în întreg cuprinsul acestei țări. În străinătate, domnește încrederea.

Poincaré, noul președinte al Franției, primește în ziua alegerii ovațiile mulțimei, în mijlocul familiei și al prietenilor.

Poincaré, noul președinte al republicii franceze.

Câteva cuvinte acum asupra carierei dlui Raymond Poincaré.

Născut la 20 August 1860, dl Poincaré a avut o tinereță extrem de sânguitoare. Fiu al unui inspector de poduri și șosele și văr cu ilustrul matematician Henri Poincaré, actualul președinte își luă licența în litere și doctoratul în drept. El debută ca avocat în anul 1883.

Jurnalist distins, dl Poincaré a scris multă vreme la ziarul „Voltaire“, unde a fost coleg de redacție și cu Emil Zola și Clemenceau. În 1887, el a fost ales deputat al departamentului Meuse. De aci înainte cariera sa politică îl duse din succes în succes.

Ca avocat, dl Poincaré a fost apărătorul Academiei literare Goncourt, în faimosul proces al acestei instituțiuni. Ales la Academia franceză ca succesor al lui Gebhard, discursul său de recepțiune a rămas celebru. Eleganța stilului, profunzimea cugetării, talentul de sinteză al lui Raymond Poincaré, fac din el una din cele mai luminoase personalități literare din Franca.

Bărbat în puterea vrăstei, noul președinte al republicii franceze, promite patriei lui niște servicii eminate. El se va instala în palatul Elyseului, în ziua de 18 Februarie, ziua când dl Armand Fallières se va retrage definitiv. Cu toate acestea, cu minunata-i virtute civică care îi este particulară, dl Raymond Poincaré a declarat amicilor săi, că nu va lipsi la nici una din ședințele Academiei franceze, după cum nu va renunța la nici unul din dineurile anuale ale Academiei Goncourt. Gest admirabil, care luminează cu putere spiritul eminent al acestui mare om de stat, care cu nici un chip nu vrea să abdice dela preocupările literare atât de scumpe lui.

În el, Franca va avea un reprezentant demn și strălucit. Se pare că era, în care șeful acestui mare stat eră mai mult o figură decorativă, a dispărut. Iată un triumf al democrației luminate și elegante, și un semn

grozav de înfrângere a mentalității socialiste. De aceea, grupul socialist s-a și opus cu atâta înverșunare la alegerea dlui Poincaré. Sfortare zadarnică! Franca e oboșită de extravagantele acestei secte, al cărei rol tinde să se șteargă cu desăvârșire în societatea modernă franceză.

Adrian Corbul.

Unui moșneag

Tu ce străbunii mi-amintești
Cum calci frumos și-a bine...
Târând frânturile lumești
Mă văd în anii ce-i trăești
De-o fi s-ajung ca tine...

Ca un fermecător apus
Ce scăpătând, străluce,
Senin, cu ochii tot mai sus
Duci cald în tine timpul dus
Pe drumul ce se duce...

Și-n timp ce tot mai palid scazi,
Din clina ta, bătrâne,
Privești în jur, pe gânduri cazi;
Trăești din eri, respiri din azi
Nepăsător de mâne...

Și 'mbrățișezi cu'n zâmbet sfânt
Mulțimea cea streină...
Cum par' că n'ai mai fi pământ
Vuirea lumei ca un cânt
De sufletu-ți se-anină...

Și poate 'n pieptu-ți s-a zbatut
Durerea 'ntreagă... Poate
Îngenunchiat ori abătut
Tot veacul ți-l-ai străbătut
Și-un semn n-arăți din toate...

Căci azi trei sferturi ești în cer
Și jos abia o parte...
Căci simți, că-n ultimul ungher
De suflet, toate câte-ți pier,
Te întregesc departe...

O, scump, necunoscut pribeag...
Sub cea din urmă rază,
Din ce în ce, mai mic, mai vag,
Te văd cum scapeți pe toiag
În zarea ce 'nserează...

Și capu-ți alb, îmi pare-un crin
Ce-ar înflori toiagul,
Atât te-ai șters din drum... Și fin
Ca pe-un parfum, tot mai puțin
Îți sorb din urmă vagul...

Și-o lacrimă îmi cade-apoi...
Și lacrima de-mi vine
E doar, că prea puțin din noi
Ne vom redeșteptă eroi
Întregi și sfinți ca tine...

GEORGE GREGORIAN

ZĂRI DIN UNIVERS

— Venus sau Luceafărul —

GAVRIL TODICA

Cine nu vede, în serile senine de acuma, spre orizontul sud-est, o neastâmpărată stea strălucitoare? E Luceafărul țăranilor noștri sau Venus din mitologie, cea născută din spuma mării.

E atât de strălucitoare, încât de mulțori aruncă umbră, precum ușor se poate convinge oricine. Întrece pe Saturn, întrece pe Marte, pe Iupiter, pe Sirius. Se vede și ziua, când soarele nu e prea sus, ori prea aproape. Șoaptele inimilor simțitoare o iau drept marțoră a „jurămintelor eterne“:

Bland Luceafăr, numai ție
Taina noastră ți-am tradat;
Dară altul să nu știe
Dragoste, că ne-am jurat.

Efemeridele astronomice scriau, că în 6 Iulie 1912 la ora 2 dimineața, Luceafărul eră în conjuncțiune superioară cu Soarele, adecă treceă tocmai pe dincolo de Soare. Se află în distanța cea mai mare dela noi.

De atunci a apucat spre stânga dela Soare și

Din farmecele Crăciunului: Un pom uriaș de Crăciun, pe care l-a făcut o bogătană din New-York într-o piață a orașului. Pomul are înălțimea unei case cu patru etaje și a fost luminat în noaptea Crăciunului de 2000 de lămpi electrice colorate. În vârful lui a fost pusă o stea uriașă, care luminează în depărtări enorme. În ajun lumea din New-York a alergat cu duiumul, ca să privească pomul acesta de Crăciun, public, care a fost cel mai splendid spectacol al sărbătorilor din acest an.

Înălțimile, pe cari le-au ajuns aviaticii până azi, comparate cu Notre Dame, Turnul Eiffel, munții Blanc, Demavend, Elbrous, Copiapo și vârful Gaurisankar.

În lunile de toamnă a început să se vadă seara la apus. În 14 Iulie, 13 August, 12 Septembre, 12 Octobre, 11 Nov. și 12 Dec. fu în conjuncțiune cu Luna, adecă în aparență l-a ajuns luna.

În 9 Ianuar 1912 trecu la 1°38' spre nord dela Iupiter și în 8 Novembre la 1°43' spre sud. În 24 Faur și 13 Decembre s-a aflat aproape de Uran; în 27 Mai aproape de Saturn; în 13 Iulie aproape de Neptun și în 9 Sept. aproape de Marte.

Luceafărul e cunoscut din timpurile cele mai vechi. Cătră finea lui Sept. 1610 Galilei băgă de seamă pentru întâiaoară, că Venus are fase întocmai ca Luna. Privirea acestor fase ofere un interes deosebit, ne surprinde în mod curios. O lunetă de putere mijlocie ne face să exclamăm cu Galilei: „Cintiae figuras emulatur mater amorum“ (Stăpâna iubirei imitează figurile Cinthiei = Venus imitează fazele Lunei). La prima observație, făcută pe timpul cvadraturei, ori între cvadratură și conjuncțiune inferioară ni se pare că aievea avem Luna înaintea ochilor.

— Vezi figura pe pag. 74. —

Când Venus e dincolo de Soare, în punctul de conjuncțiune superioară, ea se află în distanța cea

Cel mai mare hotel din lume: Hotelul St. Regis în New-York.

vede dimineața, înainte de a răsări Soarele, în formă de secere subțire (prin ochian). Trece prin strălucirea maximă. Porțiunea luminată de Soare crește, dar planeta se depărtează de noi, discul aparent scade.

Ajunge în elongațiunea maximă vest, unde se află în 26 Nov. 1911 și unde se va afla în 4 Iulie 1913.

În acest punct, Luceafărul iarăș e în cvadratură, în primul pătrar și iarăș la distanța de vr'o 149 milioane km., ca Soarele.

Se întoarce, mai anevoe, spre Soare, dând ocol pe după el. Porțiunea luminată crește. Discul aparent scade. În timp de $7\frac{1}{2}$ luni ajunge în conjuncțiunea superioară, în fasa de Luceafăr plin, la distanța cea mai mare dela noi, pentru a începe o nouă revoluție, asemenea celei scrise în șirele precedente.

Vedem că, în privința observației, Luceafărul e foarte greu de studiat.

Fasele i se remarcă ușor. Dar detaliile le surprindem foarte greu și incomplet.

Când s-ar prezenta pe deplin luminat, se află pe dincolo de Soare, cu totul eclipsat de razele acestuia și redus la un disc mititel de 9—10 secunde de arc, din cauza depărtării considerabile de peste 250 milioane de km.

Când ne-ar prezenta discul cel mai mare, se reduce porțiunea luminată, până la dispariție totală. Planeta își întoarce spre noi partea întunecată.

Din datele indicate observăm că revoluția aparentă a Luceafărului se face cam în: 1 an 7 luni 10 zile (15 Sept. 1911 — 24 April 1913).

mai mare dela noi, la 257.600.000 km., și e redusă la un disc de $9\frac{1}{2}$ secunde. Atunci e în fasa plină.

Apoi pe nesimțite se abate la stânga și în ocolul ei se apropie de Pământ. Treptat îi crește și discul aparent. În cvadratură, se află la 149 milioane km. dela noi, distanță în care se află și Soarele. În acest timp avem *elongațiunea maximă* a Luceafărului și anume *elongațiunea est*, fiindcă e spre răsărit (stânga) dela Soare. Astfel va fi în 12 Faur 1913. Atunci Luceafărul va apune vr'o 4 ore după Soare.

Dar planeta noastră nu stă în loc. Discul ei crește mereu, semn că se apropie de noi, dar în aparență și de Soare. Când se află la vr'o 40° dela Soare, atunci are strălucirea cea mai mare. Astfel va fi în 19 Martie 1913 seara, după apusul Soarelui și în 31 Mai 1913 dimineața, înainte de răsăritul Soarelui.

În 24 April 1913 ajunge între noi și Soare, în *conjuncțiunea inferioară*, cum se zice astronomicește. Discul i-ar fi cel mai mare, adecă de vr'o $65''$, dar îl vedem numai din partea neluminată de Soare, ceace însemnează că îl zărim numai când trece în dreptul Soarelui. Tregeri de aceste nu se întâmplă la toată conjuncțiunea inferioară, ci numai la intervaluri foarte rari. Ultima a fost în 1882 și proxima va fi în anul 2004, cine va ajunge.

În conjuncțiunea inferioară se află la distanța cea mai mică dela Pământ, vr'o 41 milioane km.

Apoi trece spre dreapta dela Soare. Adecă se

Ferdinand, regele Bulgariei, pe ruinele cetății Cavala.

Fazele pe dincolo de Soare reclamă timp mai îndelungat (14½ luni) decât cele pe dincoace (5 luni). Causa e, că în cazul prim planeta se mișcă în aceeași direcție cu Soarele, în cazul al doilea în sens contrar.

Din revoluția aparentă a planetei se calculează revoluția reală, care face vr'o 225 zile, adică vr'o 7 luni și jumătate sau 0.615 din anul nostru. Cu alte cuvinte, în timp ce Pământul face 615 revoluții în jurul Soarelui, Venus face 1000. Adică 615 ani terrestri echivalează cu 1000 ani venereni.

Va zice cineva: de unde știm noi că Luceafărul se află la 257 milioane km., în fasa plină și la 41 milioane km. în fasa întunecată?

Poftim și faceți dvoastră socoteala din următoarele elemente:

Distanța mijlocie a Pământului dela Soare face 149 milioane km.

Idem a Luceafărului 108 milioane km.

Când Luceafărul se află dincolo de Soare, evident că distanța lui este 149 milioane + 108 milioane = 257 milioane km.

Când Luceafărul ajunge între noi și Soare, distanța este 149 - 108 = 41 mil. km.

Discului aparent de 65" la distanța de 41 mil. km. îi corespunde un diametru real de 11.967 km., numai cu ceva mai mic decât al Pământului (12.742 km.) Luceafărul și Pământul sunt deci două planete gemene.

Care e durata zilelor Luceafărului? Răspunsul e foarte anevoios.

În punctul acesta, astronomii se împart în două tabere:

a) Unii admit, că durata rotațiunii este de 23 - 24 ore. Astfel Domenico Cassini în 1666 - 1667; Bianchini în 1726; J. J. Cassini în 1740; Schroeter în 1788; De Vico 1793 - 1841 și alții, până în ziua de astăzi.

b) Alții afirmă, că durata rotațiunii este de 225 zile, adică sincronă cu durata revoluțiunii, ziua egală cu anul, ca pe Luna noastră, ori pe planeta Mercur, cea mai apropiată de Soare. Autorul acestei păreri fu astronomul italian Schiaparelli, care din o serie de observații făcute în 1877 - 8 și 1895 anunță că rota-

țiunea e sincronă cu revoluțiunea. Schiaparelli își fixă atențiunea asupra unor pete rotunde, definite strălucitoare, a căror prezență în apropiere de cornul luminat a fost atestată de observațiunile făcute în curs de două veacuri. Observațiunile sale neconținute îi arătară neschimbarea pozițiunii lor față de terminator, ceea ce dovedea că regiunile zilei și cele ale nopții sunt neschimbate pe suprafața planetei. Cu alte cuvinte, Venus se află veșnic cu aceeași față întoarsă spre Soare.

Nu au lipsit confirmările acestor rezultate. Astfel, la Bothkamp (Prusia) astronomii Vogel și Lohse au făcut observațiuni, ce nu se împacă cu o rotațiune repede. De asemenea profesorul Holden din Washington, Perrotin din Nizza, Lowell din Arizona, Tacchini din Roma, Mascari din Catania și de pe Etna.

Cu toți contrazicătorii, cari nu au lipsit și nu lipsesc, cetesc și astăzi despre observații cari confirmă părerea lui Schiaparelli.

Tocmai când scriu șirele acestea, am înainte-mi raportul lui Gaston Hauët despre observațiile asupra Luceafărului, făcute în lunie 1911 din Vigneux lângă Paris. (Buletinul Societății belgiane de astr. 1912, pag. 5 - 8). Cu o lunetă Secrétan de 75 milimetri în diametrul obiectivului, mărind de 150-ori, Hauët a putut constată două pete la extremitățile cornului planetar, cea dela nord fiind deosebit de largă, strălucitoare și limpede. Din aceste observații și din altele, făcute mai înainte, Hauët deduce existența a două calote polare delimitate, *ca pe Marte*, de un *colier întunecat*. Nu se poate zice, că aceste regiuni albe ar fi datorite prezenței de nori persistenți. Mai de grabă sunt regiuni polare, produse de gheață și zăpadă, ca pe Marte și Pământ.

Un alt fapt, ce se desprinde din analiza acestor observații, este deplasarea foarte încetă, aproape nulă, a detaliilor *foarte lămurite*. De unde urmează, că Venus rotează foarte încet, mișcarea de rotațiune fiind egală cu mișcarea de translațiune a planetei.

(Observații de acestea, de importanță pentru toată știința astronomică, s-ar putea face și dela noi, să zicem din Geoagiu, unde condițiile atmosferice sunt foarte bune, dacă nu ar lipsi instalația și luneta, relativ modeste).

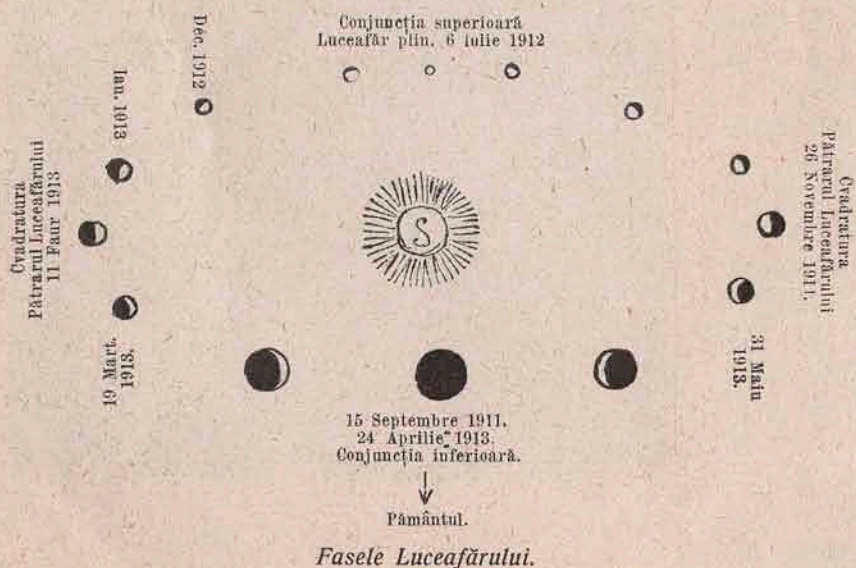
Tot în două sunt împărțite și cercetările spectroscopice, referitoare la rotația planetei.

a) Rotația repede o atestază Belopolsky din Pulkova (Rusia).

b) Rotația de 225 zile Slipher din Arizona (America).

Vedem dar, că până astăzi chestiunea nu e lămurită deloc. Ceea ce reclamă observații viitoare pentru detaliele de pe suprafața planetei.

Deși în privința mărimii, Luceafărul și Pământul sunt două planete gemene, există între ele și deosebiri fun-

damentale. Astfel, pe când globul nostru e înclinat pe ecliptică cu 23° 27', globul Luceafărului stă pieziș pe orbita sa cu 55°. Ceeace însemnează, că pe Luceafăr nu sunt zone temperate. Dacă astfel ar fi înclinată și osia pământului, atunci în Italia, Spania, Portugalia, Franca, Austro-Ungaria, România, Peninsula-Balcanică, etc. etc, s-ar schimba ferbințala de Sahara, cu iarna dela poli.

Luceafărul deci nici de departe nu a acea lume îngerească, de liniște tainică, de fericire eternă și frumseță răpitoare, — cum ni-l închipuim seara sau dimineața dela distanța de 250 milioane km. Viața organică întâmpină mai multe greutăți, decât la noi, dacă nu o proteje cumva atmosfera deasă.

Renunțare

— Cântec de demult —

*Tu ai mantă de hermină,
Eu o zeghe dela plug;
Eu — pământ, tu — o lumină,
Mi-ai zis: vină!
Ci eu fug.*

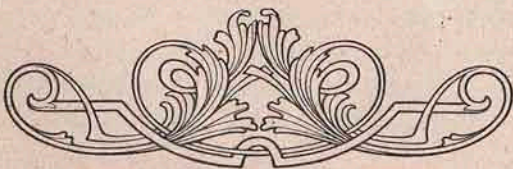
*Ce te uiți cu ochii dornici,
Pot eu oare să te am?
Moșii tăi au fost statornici
Biv-vel-vornici
Neam de neam.*

*Drept e: s-a 'ntâmpat anume
În războiu isprăvi să fac;
Dar eu m-am născut pe lume
Fără nume
Și sărac.*

*Ai putea să fii tu dragă
Unui vistier de șanț,
Voievod să te aleagă
Ori un agă
De Bizanț.*

*Că nu-i slava pentru mine,
Mi-e destinul neprielnic
Și părinții tăi știu bine
Că de ține
Nu sunt delnic.*

NICHIFOR CRAINIC

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

VI.

— 4 —

Floarea Betuliei.

Trupul ei eră svelt și înalt ca al olivului și totuș gingaș ca al crinului; fața ei eră albă, puțin purpurie, ca a piersecilor din Armenia; ochii îi erau mari, de un vânat închis ce trece în negru; buzele-i erau mici și roșii, ca un fruct cărnos desfăcut în două, lăsând-să se întrevadă șiragul de mărgăritare; părul ei eră bogat, impodobindu-i capul, ca o splendidă coroană de bronz. Eră ca o dulce arătare de vis, și îndată ce își deschise gura, glasul ei vibră ca harfa cerească a heruvimilor.

— Încetați cu cearta. Popor al Betuliei, ascultă-mă! Cineva strigă:

— Trăiască Iudita, prietena săracilor!

S'auziră aclamări însuflețite. Iudita își roti privirea asupra poporului, și se făcù liniște. Eră ca o regină, în haina ei împodobită cu scumpe mărgăritare. Toate privirile se îndreptară asupra ei, cu uimire. Păși puțin înainte, apoi începù să vorbească cu glasul ei curat, muzical și adânc, ca toți să o înțeleagă:

— Ascultă-mă, popor din Betulia! Am visat un vis, un vis mareț și strălucit...

Ascultau cu toții, cu încordare:

— Ieri seară m'a cuprins o mare mâhnire din pricina ta, poporul meu; mă torturau chinuri și am priveghiat până târziu în noapte, cu rugăciuni fierbinți. Am îmbrăcat sac de păr, mi-am presărat cenușe pe cap, și plângând l-am rugat pe Iehova, să privească la năcazul nostru, și să ne păzească cetatea...

Ochii i se umplură de lacrimi. Mulțimea se înduioșă. Boaz privea neliniștit în toate părțile. Iudita continuă:

— Iehova trimisese deja zorile pe cer, când, în sfârșit am căzut într'un fel de somn, ca amețită. Trupul meu durmiă, dar sufletul veghiă...

Fața ei îndurerată se însemnă de un zimbet luminos.

— Și atunci mi s'a înfățișat un înger. Trupul lui străveziu eră ca un nour alb, luminos, din ochii lui cădeau asupra-mi raze strălucitoare, încât credeam, că trebuie să mor...

Preotul zise:

— Aici văd degetul lui Dumnezeu! — Iudita se opri puțin; bătrânii ascultau cu încordare:

— Și a zis îngerul — continuă ea — și mi-a spus: „Du-te, Iudito, în tabăra asiro-babiloniană și mântuiește-ți poporul; Domnul va fi cu tine!”

Un murmur trecù prin mulțime, apoi s'auziră icicolo glasuri înviorate, căci poporul Betuliei știă, că Iudita spune întotdeauna adevărul.

Boaz făcù semn, și poporul se liniști. Fruntea lui înaltă se acoperi de crețe; simția acum, că rolul lui e pe sfârșite. Iudita își ridică spre cer privirea transfigurată:

— Strălucita vedenie cerească a dispărut. Ceața luminoasă s'a împrăștiat, dar glasul ei îmi sună și acum în urechi. A dispărut, dar îi simțesc și acum sărutul; de atunci sunt aprinsă, ard... Ceva îmi șoptește: pune-te pe lucru și Betulia va fi liberă!

— Iudito! Iudito! — răsună pe buzele poporului numele femeii minunate. Știam că Iudita e temătoare de Dumnezeu; știam că ea nu spune minciuni. O priviam cu adâncă cucernicie: ea vorbea cu îngerii... Bătrânii se gândiau, cu capetele plecate, la arătarea cerească.

Ea se întoarce spre Ozia:

— Am venit să-ți spun, că în vremece soarele va străluci de patru ori deasupra muntelui Chelmon și va apune de patru ori după Liban, voi libera Betulia din mâinile Asirienilor.

Se făcu liniște. Se minunau cu toții de vorbele ei îndrăznețe. Boaz întrerupse tăcerea, cu îndoiala lui:

— Și asta cum va fi cu puțință?

Iudita arată spre servitoarea, ce așteptă lângă scări.

— Încă înainte de apunerea soarelui voi trece în tabăra lui Holofern ca fugară, celealalte lasă-le în grija mea...

Omul cu părul roș nu se încredea. Bătrânii încă își clătinau capetele; singur poporul se încredă în ea, căci Iudita mai săvârșise doar și alte lucruri mari spre mărirea lui Iehova și binele lui Israil.

— Dacă voi reuși cu gândul ce mi l-a dat Dumnezeu — zise încet — după patru zile voi fi aici cu un cap plin de sânge...

Eră o tăcere de moarte.

— Care valorează o lume.

Privirea ei eră sublimă și înspăimântătoare.

— Voi fi aici cu un cap, ce se odihneă până acum pe grumazul comandantului asirian, în atâtea mii de lupte...

Murmur de uimire cuprinse rândurile mulțimii. Sfatul Bătrânilor sta ca înmărmurit. Tăceau cu toții, singur Boaz zise:

— Ce spui, Iudito?!

— Domnul va fi cu mine...

— Dacă nu aș ști, că prin mintea și nobleța ta ești cea dintâi între femei, aș crede că ești nebună. Gândul tău e cu neputință de a-l înfăptui!

Abiezer adause și el:

— Crede-mă, Iudito, capul lui Holofern stă mai sigur, ca al oricărui alt om din lume. În jurul lui sunt o sută douăzeci de mii de luptători greu-înarmați. Ce vrei dar?

— Ceeace poruncește Iehova...

— Ești prea slabă pentru o astfel de faptă — adăose Abiezer întunecat mângâindu-și barba. Ozia adăose:

— Femeia e slabă dar e mai tare, ca unii zei păgâni... Câteodată e chiar uriașă...

Știa și el, că Iudita plănuiește un gând nebun, dar credea că tot e mai bine să se stingă o vieață de om, decât un oraș întreg... În vremece Iudita va stă în tabăra lui Holofern, poate să plouă în patru zile și

atunci Holofern poate așteptă zadarnic la poala Dotai-nului.

— Adevărat că uneori femeia e uriașă — zise Gotoniel — dar în *inima* ei rămâne deapururi *femeie*.

Nu plecă, Iudito, podoaba Betuliei, căci brațul tău de zăpadă nu e făcut pentru omor. Rămâi între zidurile orașului nostru, căci *eu simțesc, că dacă vei merge, vei muri de-o moarte chinuitoare, de o moarte care e mai tristă ca aceea sub lovitura călăului...*

Bătrânii își clătinau capetele alături de Boaz. Singur poporul, cu inima lui de copil, se încredea în Iudita...

— Domnul va fi cu mine și-mi va da putere. La asfințitul soarelui mă duc în tabără, și dacă nu mă înapoiez după patru zile, deschideți porțile cetății...

— Cumpănește bine ce faci, — zise și Ozia. — Vei îndură chinuri...

— Vei îndură chinurile! — repetă Gotoniel.

— Dacă Dumnezeu vrea, voi muri. Mor bucuros pentru Betulia!

În glasul ei tremură însufletirea martirilor. Câțiva lacrimau. Gotoniel plângea și el; se ridică deodată și zise întunecat:

— Du-te dar, în numele lui Iehova... dar mă cuprinde rușinea, că în mijlocul atâtor bărbați, vine o femeie slabă, să-și pună vieața pentru noi!..

Abiezer spuse în batjocură:

— Bărbații nu se tem niciodată de moarte, priveșc cu îndrăzneală în fața oricărei primejdii, dar sunt mult mai cumiți, decât să săvârșescă o prostie ca asta. O femeie o face, uneori din capriciu.

— Mulți bărbați sunt mai lași ca femeile neputincioase... — replică cel cu părul roș, apoi ca să-și repare observarea, adause:

Dar situația e într'adevăr foarte gravă...

Iudita, care sta în fața poporului ca o zeiță, își întoarce privirea spre Boaz, încât acesta trebui să-și plece ochii în fața privirii ei aprinse, poruncitoare. Dar sufletul lui de revoluționar totuș nu recunoștea supunerea, nici măcar un fel de frică față de regi, preoți, sau alți oameni puternici...

— Boaz, cer ca tu să fi liniștit patru zile, căci tu ai venit în numele poporului...

— Fie dar! — strigă poporul înainte ca Boaz să fi putut răspunde.

Boaz zise și el, plecându-se în fața Iuditei și a sfatului:

— Patru zile mai așteptăm, în numele poporului! Poporul strigă:

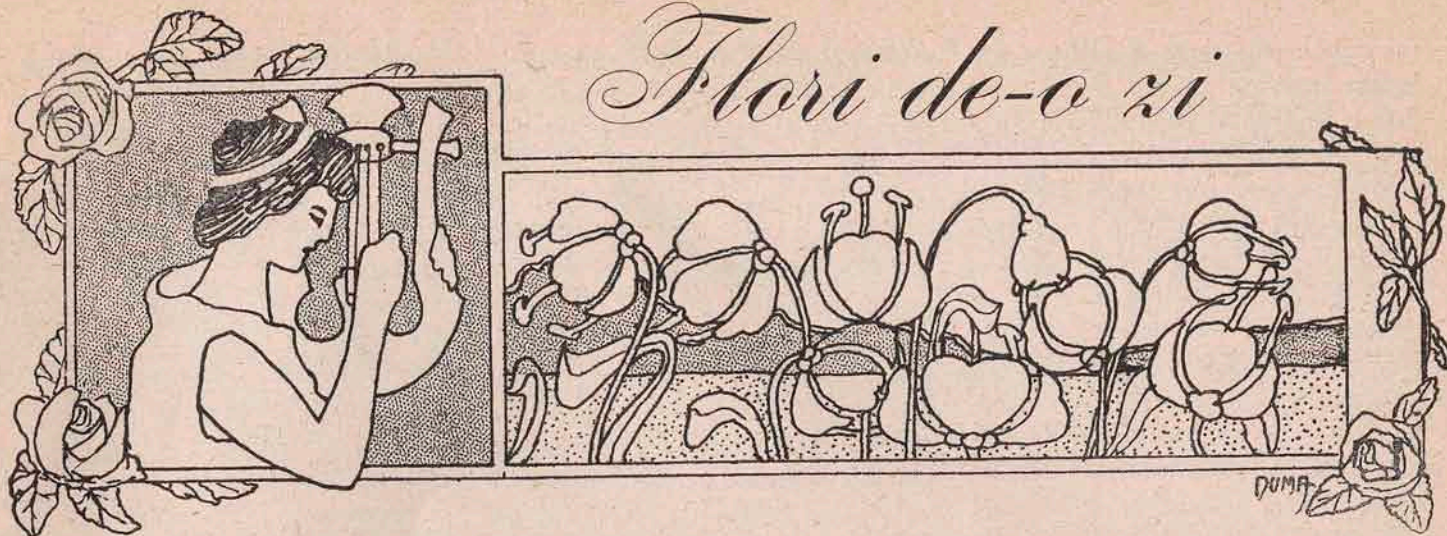
— Să fii cu noroc!

Ozia în clipa aceasta solemnă, se apropie de ea, cu mâinile încrucișate. Se opri în fața ei, și dupăce floarea Betuliei înghenunchie în fața lui, își puse dreapta pe capul ei cu plete minunate spunând cu glas îndurerat și adânc:

Iehova să te binecuvinte!

Și mulți începură să plângă, căci cuvântul preotului părea că își ia rămas bun dela un mort...

— urmează —

Fantoma lui Tolstoi

La teatrul Odeon din Paris se urmează în momentele de față un șir de reprezentațiuni a piesei „Puterea Intunerecului” de Leon Tostoi. În fiecare seară publicul francez e zguduit de realismul aprig al acestei opere măestre, realism în care se amestecă, ca o rază albastră de lună în negrul unui cavou, acel sentiment mistic, acea divinațiune a lumii neștiute pe cari le găsim în toate scrierile romancierului rus, și cari fac din el unul din genii cari cinstesc mai mult omenirea.

După admirabila inovație a directorului Odeonului, d. Antoine, piesa lui Tolstoi e precedată de o conferință asupra autorului ei. Dna Sévérine, celebra scriitoare franceză, cu sufletul ei însetat de justiție și de umanitate, a fost cea mai designată pentru această sarcină. Conferința dnei Sévérine vibrează de sensibilitate, și admirația ei față de nobilul mort pe care-l pomenește, face să-i tremure glasul și să i se umple ochii de lacrimi. Emoțiunea ei se întinde și la publicul din sală.

Printre altele, scriitoarea franceză ne-a făcut cunoscută în conferința ei, una din manifestările cele mai mișcătoare cari au urmat morții lui Tolstoi. Și manifestarea aceasta pornită din sufletul țăranilor de pe domeniul Isnaei-Poliana, al acestor țărani pe cari marele om îi iubise așa de mult, este poate cel mai minunat semn de recunoștință ce i l’au putut da. — Ea aruncă o lumină vie asupra imensei iubire de oameni care inundă inima lui Tostoi; dar ea ne dovedește mai

ales că faptele bune înving de cele mai multeori egoismul și îngratitudinea, inerente firei omenești, chiar atunci când ele se dezvoltă în naturile primitive. Iată anecdota autentică pe care am auzit-o din gura dnei Sévérine:

În miezurile de noapte, povestesc țăranii ruși — când zăpada se așterne peste câmpii, când vântul vine urlând din stepe, o umbră misterioasă pășește în mers rar pe întinsul alb, o umbră de bărbat în vestminte de mojić, cu un toiag înalt în mână, cu barba ca neaua și cu fruntea plină de raze. Este fantoma lui Tostoi! Ea rătăcește pe pământul plin de păcate, străbate satele, trece prin fața bordelelor mojićești, cu ochii la cer, întizând din când în când brațele într’un gest de implorare. Și țăranii îl văd în fiecare noapte, ei îl văd fără frică și fără îngrijorare. Căci, spun ei, „Sfântul Tolstoi” își trimite sufletul să rătăcească prin lume, nu spre a-și ispăși păcatele proprii, ci pentru a răscumpără, ca un alt Hristos, suferințele întregii omeniri și mai ales pe acelea ale mojićilor ruși, cărora cu propria lui trudă, el le câștigă o parte din rai. Și în fiecare seară, umbra sfântului moșneag le trece pe dinainte, înaltă, maiestooasă, sublimă, pe întinsul câmpiilor albe, pe cari fruntea lui plină de raze le luminează cu o lumină ecstra-umană!..

Iată ce idee își fac mojićii din Isnaia-Poliana de fostul lor stăpân. Și îmi pare că dacă ar trăi încă, Tolstoi ar afla cea mai înaltă răsplată a geniului și bunătății lui, în acest simbol de altruism evangelic în

care l’au transformat umilii acestei lumi, cărora el le-a închinat în viețată sublimelme lui însușiri. A. C.

*

Un escroc...

Manipulațiunile păcătoase ale marului întreprinzător evreu din Budapesta e ultima senzație a zilelor. Ziarele din țară și din străinătate vorbesc deopotrivă despre omul acesta, care a păgubit o societate engleză, statul și alte case financiare, până la suma considerabilă de 6 milioane. Și ce-i ciudat în toată escrocheria aceasta, e faptul, că domnul întreprinzător a lucrat cu cele mai simple mijloace, naive chiar, în toată manipulația sa păcătoasă. S-a dat la simple falsificări, a tras două-trei copii de pe acții originale și pe acestea le-a valorizat luând pe ele împrumuturi dela diferite institute de credit. Nu-ți trebuie nici o minte deosebit de ageră, nici un spirit deosebit de inventios, ca să feci falsificări de felul acesta. Nu-ți trebuie nimic din toate acestea, dar îți trebuie neapărat o bună doză de cutezanță hotarnică cu obrăznicia. Îți trebuie cutezanța aceea, care-ți dă destulă putere să-i spui omului în față prostia, să-i arunci insulta și el să creadă, că-i lauzi cuminenția și-i aduci osanale. Îți trebuie cutezanța aceea, care-ți dă destulă putere, să nu te temi, că ești crezut păcătos, când săvârșești cel mai mare păcat. Îți trebuie cutezanța aceea, pe care n-o pot avea numai o anumită specie de oameni, numai un anumit neam pe fața pământului...

Și ce dovadă tristă e această

escrocherie, ce dovadă tristă a valorilor noastre morale. Acela, pe care-l crezi solid ca o stâncă, nu e decât un mușuroiu uriaș de păcate și de falsă aparență. Dacă s-a știut puțin învârti în jurul lui cu mai mare vâlvă, cu mai mare zgomot, lumea îi atribuie toate calitățile unui om de conducere: avere, inteligență, omenie! Da omenie! Intimidată de pașirile lui cutezătoare, nu îndrăznește să-i caute mai adânc în afacerile interne și să-și arate semnele îndoelii, căci cea mai mică îndoială e în cazul acesta privită drept ofenză și răutate...

Sub un impuls inexplicabil lumea stă și admiră pe cel ce știe s-o îmbețe cu vorbe mari, răsunătoare și încetul cu încetul îi dă tot mai multe din însușirile acelea frumoase, pe care credeă ea, că un om de mare calibru trebuie să le aibă. E o dovadă din cele mai dureroase aceasta despre naivitatea fără de păreche, care caracterizează societatea noastră de azi. Credulă și timidă față de cel cu gură mare și obraznică și îngâmfată față de cel timid și sfios — iată nota ei caracteristică.

Numai privind din punctul acesta de vedere escrocheria întreprinzătorului din Budapesta, ne putem explica cum omul acesta a putut păgubi statul și societatea până la suma aceea enormă de șase milioane coroane...

Și curios, escrocheria aceasta uriașă trăește ani de-arândul, trăește pe lângă toate controlurile severe ale institutelor de credit și ale statului și nu se descopere ani de zile.

În imensitatea ei orbește par'că pe toți și înspăimântă și numai gândul, că ar putea fi și neadevărat ceea ce se ascunde sub ea. Și trebuie, pentruca să fie sfărâmat idolul acesta, trebuie să vie' o poticnire mai mică, o poticnire de câteva mii de coroane, care apoi să poată începe desvâlirea minciunei uriașe ce înspăimântă...

Întreprinzătorul din Budapesta până când înșelă cu milioanele n-a fost nici bănuit macar, că ar fi păcătos, dar îndată ce s-a coborât la afaceri mai mărunte, lumea a văzut adevărul și a tras de pe el masca.

A trebuit să aibă ghinionul acesta, să fie destăinuit de greșeli mărunte, până când păcatele mari îl lăsau să trăiască în deplină liniște și siguranță...

Și dacă urmărești cele întâmplătoare în lumea mare, bagi ușor de seamă, că cele mai multe fărădelegi și păcate să fac tot cam în felul acesta: cu mijloace simple, și după planuri mai mult, decât naive. Începând cu căpitanul dela Köpenick, vestitul ciobotar german, care goleşte cassa orașului cu ajutorul puterii armate, și până la întreprinzătorul din Budapesta, escrocheriile s-au săvârșit aproape totdeauna după acelaș calapod și cu aceleași mijloace naive și modeste...

Și par'că e natural să fie așa. Un plan mai isteț de escrocherie trezește bănueli și numai prin originalitatea și prin nouitatea lui. Omului trebuie să-i dai argumentele în dovedirea unei teze, dacă vrei să ai succes, din domeniul lui de viață, din domeniul acela, pe care el îl cunoaște mai bine. Ca să poți înșelă pe semenele tău, nu e nevoie să recurgi la mijloace înalte, mari, ci trebuie să te folosești de cele mai elementare lucruri cu care el vine în atingere. Prin asta nu-i dai nimic de bănuit, căci pentru acestea simțul lui de prevenire e mai puțin sensibil. Dacă vrei să-l înșeli cu 50 coroane, o bagă mai degrabă de seamă, ca atunci, când vrei să-l tragi pe sfoară cu 50.000. Căci așa e omul: de mișelii mari nu te crede în stare, pe când de cele mici te bănuiește adesea.

Și sub acest raport trebuie privit și escrocul milionar evreu din Budapesta...

R. M.

Pixa...

Acei cetitori ai noștri, cari au cetit în revista noastră cuvântul acesta acu-i anul, își vor mai aduce aminte, cu siguranță, de povestea ei. Vor fi însă și de aceia, cari nu-și mai aduc aminte. Bine înțeles, asta în sine nu reclamă de loc, ca noi de dragul acestora să mai spunem ce-am spus odată. Și nici n-o facem pentru asta. O facem pentru altceva.

Fiindcă am îndrăgit pixa... pixa avocatului Dr. Gârda, în care s-au strâns din nou 80 coroane. Știți povestea banilor acestora. Avocatul acesta din Făget s-a dat într'o bună zi și n'a mai iertat clienților săi nici o pretenziune, fie aceasta cât de neînsemnată. N-a mai ertat-o, nu din râvna de-a-și mări capitalul cu cei câțiva creștari ai clienților săi săraci — ci ca să cruțe clienților săi sănătatea. Clienții săi adecă, cărora el le iertă pretenziunile acestea mici, mergeau cu bănuții aceștia „ertăți“ în crâșmă și-i dau pe otravă jidovească. „Stai, a zis atunci Dr. Gârda. De ce să beți voi pe banii aceștia, cari la urma urmelor sunt ai mei? Nu, nu am să vi-i mai ert de-acu înainte. Îi voi încasa și pe aceștia, dar n-o să-i țin pentru mine, ci o să fac cu ei altceva“. Și Dr. Gârda așa a făcut. A făcut cu ei altceva. S-a dat și i-a adunat într'o pixă și la sfârșitul anului i-a scos și i-a trimis la „Fundațiunea Liviu Marcu“.

Aceasta e povestea pixei. Dar are și continuare. Continuarea e scurtă. Dr. Gârda a adunat și mai departe creștarii aceștia mărunți și în zilele acestea a trimis, prin administrația revistei noastre, conținutul pixei, de 80 coroane, pentru „Fundațiunea ziaristilor“. Ne-am înduioșat foarte mult, când am primit scrisoarea dlui Dr. Gârda, în care ne scria, că trimite 80 coroane ce s-au adunat în anul acesta în pixă, pentru Fundațiunea ziaristilor. Nu s-a putut aduna mai mult, fiind și anul acesta mai rău, ca celalalt, în urma crizei financiare...

M-am înduioșat, când am citit cele trei șire ale lui Dr. Gârda, și am căzut într'o reverie ușoară. Și cum stam așa perdit în visări, mi se părea, că văd plutind înspre mine încă 200—300 de pixe, una mai mică, alta mai mare. Și din ce în ce se apropiau mai mult, părea că se tot măresc, se tot îngroașă și la urmă iau forme aproape înspăimântătoare. Fiecare voia să se apropie mai întâiu de masa mea și să-și verse conținutul său din pânțelele voluminos, care de 50, care de 100, care de 200 coroane. Și par'că vorbea fiecare: iacă și dela mine, iacă și dela mine. Erau pixele celor două-

trei sute de avocați români, pe cari îi avem noi în țara aceasta, erau pixele acestora cu creșterea aceia adunați, pe cari ei voiau să-i ierte clienților... Și la urmă fiecare pixă își vărsase bogăția pe masa mea simplă de brad și se strânsese o grămadă de bani înaintea mea. Erau 20—30 de mii de coroane, tot bănuți de aramă și de argint, că amenințau să-mi ruineze, sub povara lor, masa... Atunci m'am înspăimântat, m-am frecat la ochi și am privit mirat în jurul meu. Pe masă la mine nu erau decât 80 coroane, trimise din pixa avocatului dl Dr. Gârda. Nu înțelegeam unde-au perit celelalte 200—300 de pixe, dar apoi m-am dumirit, că cei 200—300 de colegi ai avocatului Dr. Gârda încă n-au avut vreme să trimită sumele adunate în pixele lor...

Vor veni însă hotărât și acestea, vor veni în minutul acela, în care aceștia vor fi pătrunși de aceleași gânduri frumoase, ca avocatul Dr. George Gârda. S. B.

Prorocii pentru 1913...

Anul acesta e privit, ca unul dintre cei mai nenorocoși pentru omenire și drept aceea lumea privește spre el de pe acum cu groază. Se prorocesc fel și fel de nenorociri, ce au să ajungă pe domnitorii țărilor, și un cetitor de stele, profesorul Raffael, proroceste pentru ei următoarea soarte:

Regele Angliei, Gheorghe, va avea o mulțime de năcazuri în jumătatea a doua a acestui an. Împăratul Germaniei va ajunge sub influința lui Marte și în Germania în Decembrie vor fi mari pregătiri de războiu, iar

în Decembrie, turburări sângeroase. Despre țarul Rusiei, prorocul Raffael spune, că va fi probabil ultimul țar al țării. Tot felul de conjurări și revolte o să bântuie între popor și nici viața lui nu va fi în siguranță. Mari lupte are să ducă regele Spaniei, Alfonso XII. Republicanii o să înceapă o strașnică luptă împotriva lui, și-i vor periclita tronul. Mai norocos dintre domnitori va fi regele Belgiei, despre care nu se spune, decât că, perspectivele pentru el nu sunt cele mai norocoase. Foarte tragică soarte va avea împărăteasa din Rusia, care va înnebuni într-o zi de vară. Pe șahul Persiei îl vor ucide. Regele Italiei va avea de purtat războaie crâncene. Dar afară de domnitori, nenorocirea amenință încă și pe Papa din Roma, care va avea certe mari cu domnitorii lumesti.

Și așa mai departe continuă cu prorocirile sale Raffael, că îngrozește pe om, să se mai și gândească la viitor. În fața atâtor dezastre nu avem doar decât o mângâiere, că lumea azi nu mai crede în cetitorii de stele de felul lui Raffael.

0 0 0

BIBLIOGRAFIE

Prim din București „Convorbiri Științifice și Filozofice”, Nr. 7, o interesantă revistă de popularizare, cu următorul cuprins:

Dr. E. Pécaut: Corpul omului: Celula. — René Descartes: Suflete tari și suflete slabe. — Emile Gautier: Cauza somnului. — E. Haeckel: Ce este sufletul omului? — Fr. Nietzsche: Moartea liberă. — Th. Moreux: Povestea unei picături de apă. — V. Anestin: Laplace. — Dr. L. Caze:

Viața plantelor. — G. Vasiliad: Lavoisier: Omul și opera. — W. Ostwald: Conceptul energiei. — * * Savanți și Filozofi iluștri. — Ilustrații: Copernic, Descartes, Laplace, Lavoisier, Celule nervoase, Higroscop, Hygrometru, Picături de apă. Abonamentul pe un an: lei 4.— Red. și Adm. București. Calomfirescu 7.

0 0 0

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZA

Flueras. Sub alt pseudonim ni-ai trimis versuri și mai bune, dar încă tot nu destul de bune, ca să le putem publica.

G. V. Noi publicăm cu greu versuri în ritm safic, chiar dacă ar fi bune. Ale dv. nu ne par dintre cele mai succese.

L. M. Din numerii ceruți nu vă mai putem trimite, fiind epușați. În numerii aceștia de altcum nu s-a publicat nimic de-a dvoastră. Din cele trimise acum, vom publica în unul din numerii proximi.

Selișteanca. Versurile dv. nu fac pentru revista noastră. Încercați în altă parte.

0 0 0

Scoarțe pentru Cosinzeana.

Abonații noștri, cari doresc să aibă scoarțe pentru revistă, sunt rugați să binevoiască a ne trimite cu reînnoirea abonamentului deodată 2 cor. 20 fil. Scoarțele se vor comanda numai pentru acei abonați, cari ne trimit prețul lor până la sfârșitul lui Ianuarie. Scoarțele se vor espedia în luna Februarie, franco.

Rugăm cu toată stăruința pe onorații noștri abonați, să binevoiască a-și reînnoi din vreme abonamentele, ca revista să nu li se sisteze.

Din

„BIBLIOTECA SCRITORILOR DELA NOI“

care apare în editura „Librăriei Naționale” S. Bornemisa, sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” îngrijită de Oct. C. Tăslăuanu, a apărut al doilea volum:

Schițe și povestiri de Ion Agârbiceanu.

Volumul are peste 300 de pagini și cuprinde cele mai alese bucăți literare din întreg scrisul dlui Ion Agârbiceanu. Prețul unui volum e Cor. 2.— + 20 bani porto. Se poate comanda la „Librăria Națională” S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. Bornemisa, a edat un
splendid tablou național, tipă-
rit în color, în mărime 47/59
cmetri, reprezentând mărețea
clipă istorică:

**Intrarea
lui Mihai Viteazu
în Alba-Iulia, la 1599.**

E o foarte frumoasă po-
doabă pentru oricare casă ro-
mânească și e cel mai bun
cadou, ce se poate face la ori-
ce prilejuri. Prețul unui esem-
plar e cor. 2.50, franco. La o
comandă de 10 exemplare, se
trimite franco, pentru numai
21 coroane. — Cereți-l dela

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

**Colecțiile
„Cosinzenii“**

— de pe anul I. și II. se
pot comandă dela admi-
nistrația revistei pentru
:: suma de cor. 15.— ::

Abonații noștri noi, cari doresc
să aibă revista noastră dela în-
ceput, le capătă amândouă colec-
țiile pentru suma de 13 coroane.

**Horea,
Cloșca,
Crișan,**

cei trei capi ai revoluției țărănești
din 1784, i-a tipărit într'un splen-
did tablou colorat, după portre-
tele originale dintr'un muzeu, „Li-
brăria Națională“ S. Bornemisa,
și i-a pus în vânzare pentru suma
de cor. 2.50 franco; și cor. 2.75
franco recomandat.

Cei ce doresc să aibă o
icoană națională

în casă, care să le vorbească de
una dintre cele mai dureroase pa-
gini ale neamului nostru, să co-
mande acest tablou, care e unic în
felul lui și e vrednic să stea pe
păretele oricărei case românești.

La o comandă de 10 ecsem-
plare se trimite franco recomandat
pentru numai 21 coroane, în loc
de cor. 27.50. A se comandă la

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“
S. BORNEMISA
în ORĂȘTIE—SZÁSZVÁROS

„Librăria Națională“ S. Bornemisa
Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

<i>Hai să râdem, almanah glumeț pe 1913</i>	cor. 1.—
<i>Almanahul societății scriitorilor români pe 1913</i>	„ 1.30
<i>M. I. Chirițescu: Grănicerul, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Sandu Aldea: Pe Mărgineanca</i>	„ 2.—
<i>Al. Macedonschi: Flori sacre, poezii</i>	„ 1.80
<i>P. Dulju: Isprăvile lui Păcală</i>	„ 1.—
<i>Bucura Dumbravă: Pandurul, roman</i>	„ 3.—
<i>I. U. Soricu: Florile dalbe, poezii</i>	„ 2.—
<i>Natalia Negru: Mărturisiri, nuvele</i>	„ 2.—
<i>Dostoiewsky: Amintiri din casa morților, roman</i>	„ 1.50
<i>Novicow: Emanciparea femeii</i>	„ 2.—
<i>Al. Ciura: Foiletoane</i>	„ 1.60
<i>M. Cruceanu: Spre cetatea zorilor, poezii</i>	„ 1.50
<i>Liviu Marian: Printre stropi, schițe</i>	„ 1.50

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și recvizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.